

Obszary polityki kredytowej kształtujące równowagę finansową banku – wybrane problemy

Aneta Wszelaki*

Streszczenie: W każdym banku stworzenie dokumentu dotyczącego realizowanej polityki kredytowej to naczelne zadanie każdego zarządu banku. Polityka kredytowa zazwyczaj jest rozumiana jako zbiór wytycznych działania banku i powinna przede wszystkim wyznaczać zadania i opisywać sposoby ich realizacji, formułować wskazówki i zalecenia dotyczące działalności kredytowej banku, jak również wskazywać podmioty, które powinny ją realizować, określać monitoring zdarzeń oraz wyników prowadzonej działalności. Celem artykułu jest wskazanie obszarów polityki kredytowej banku kształtujących równowagę finansową banku. W artykule wykorzystano literaturę krajową z tego zakresu, w tym artykuły naukowe oraz akty prawne. Wykorzystano metodę analizy. Artykuł jest próbą odpowiedzi na pytanie, jakie obszary polityki kredytowej przekładają się na osiągnięte przez bank wyniki finansowe. Polityka kredytowa jest kształtowana zawsze w sposób indywidualny przez każdy bank i dostosowana do możliwości operacyjnych banku, a zatem wskazanie w artykule obszarów, na które należy zwrócić szczególną uwagę przy jej kształtowaniu/realizacji, jest wartościowe.

Słowa kluczowe: polityka kredytowa, obszary polityki kredytowej, bank, kredyt

Wprowadzenie

Działalność banków została ściśle określona przez regulacje prawne, a naczelne miejsce zajmuje działalność kredytowa. Bank, prowadząc działalność kredytową, zawsze działa w warunkach ryzyka, jednak kształtując optymalnie swoją politykę kredytową, może to ryzyko minimalizować. Prowadzenie przez bank odpowiedniej polityki w zakresie działalności kredytowej jest niezbędne do jego prawidłowego funkcjonowania, osiągnięcia jak najlepszych wyników finansowych oraz do zapewnienia stabilności na rynku. Bank, chcąc zaistnieć na rynku finansowym, musi opracować ofertę kredytową tak, aby odpowiadała oczekiwaniom klienta i równocześnie gwarantowała realizację własnych celów. Banki w zależności od rodzaju klientów oraz charakteru działalności dostosowują ofertę produktów kredytowych do potrzeb rynku. Działalność kredytową banków uznaje się za bardzo ważną ze względu na fakt, że jest źródłem ich znaczących przychodów. Dla wyników finansowych bardzo istotne są prawidłowe rozwiązania dotyczące polityki kredytowej, produktów, procedur i innych czynników decydujących o dobrej jakości portfela należności banku.

Celem artykułu jest wskazanie, zasygnalizowanie obszarów polityki kredytowej banku w kontekście ich wpływu na kształtowanie równowagi finansowej banku, jednak nie wyczer-

* dr Aneta Wszelaki – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Wydział Finansów i Ubezpieczeń, ul. Bogucicka 3, 40-226 Katowice, e-mail: wszelaki@ae.katowice.pl

puje on problematyki. W artykule pominięto kwestie wpływu polityki rezerw celowych/odpisów z tytułu utraty wartości należności kredytowych jako integralnej części polityki kredytowej na równowagę finansową banku, ponieważ stanowi przedmiot odrębnej pracy.

Polityka kredytowa banku rozumiana jest przez autorkę jako ogół założeń i procedur związanych z optymalizacją portfela kredytowego banku. Tylko sformułowanie „perfekcyjnej polityki kredytowej” może przynieść wymierne korzyści dalszego rozwoju zarówno bankom, jak i klientom. Jednak nie może się ograniczać wyłącznie do zapewnienia optymalnej polityki portfela kredytowego, równie ważne jest określenie i przestrzeganie procedur kredytowych.

1. Zakres działalności banków

Zgodnie z regulacjami prawa bankowego „bank jest osobą prawną, utworzoną zgodnie z przepisami ustaw, działającą na podstawie zezwoleń, uprawniających do wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym” (Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe: art. 2). Banki, aby zrealizować wszystkie powierzone im funkcje, wykonują wiele czynności na rzecz klientów oraz na zaspokojenie własnych potrzeb, które w praktyce są określane mianem czynności i operacji bankowych. Z tego względu w literaturze bank określa się również jako „instytucję, która wykonuje określone czynności bankowe lub instytucję, która ma uprawnienia do wyznaczonych operacji bankowych” (Jaworski, Zawadzka 2002: 18). Przyjmowanie wkładów pieniężnych, czyli gromadzenie depozytów, jak również udzielanie kredytów to typowe dla banków czynności bankowe, jednak banki mogą również wykonywać inne, wśród których wyróżnia się między innymi:

- obejmowanie lub nabywanie akcji i praw z akcji, udziałów i jednostek funduszy inwestycyjnych;
- zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych;
- obrót papierami wartościowymi;
- usługi konsultacyjno-doradcze w sprawach finansowych (Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe: art. 5, ust.1 i 2).

Jedną z podstawowych czynności banku, obok gromadzenia depozytów, jest udzielanie kredytów i pożyczek. Kredyty są udzielane ze środków pozyskanych od klientów depozytowych na ściśle określonych warunkach tym klientom, którzy mają zdolność kredytową i zabezpieczenie kredytu uznane przez bank za wystarczające (Jaworski, Zawadzka 2002: 14). Czynności bankowe są ściśle powiązane z pojęciem operacji bankowych, jednak nie należy traktować ich jednakowo, ponieważ nie każda czynność bankowa jest operacją bankową. Operacje bankowe można określić jako stosunki umowne między bankiem i klientem, w których bank oferuje usługi, a klient jest usługobiorcą. Operacje są połączone z określonymi świadczeniami na rzecz klienta i wykonywane przy wykorzystaniu rachunku bankowego (Jaworski, Zawadzka 2003: 113).

Ciągle wzrastająca liczba i różnorodność usług bankowych spowodowała konieczność wprowadzenia określonego podziału operacji bankowych. Można go dokonać na podstawie określonych kryteriów, którymi są np. podmiot, waluta, czas, forma pieniądza czy przedmiot operacji bankowych. Najbardziej popularny podział to podział na operacje bankowe czynne, bierne i pośredniczące. Operacje czynne (aktywne) mają za zadanie wykorzystanie pozyskanych środków pieniężnych (np. na udzielanie kredytów lub inwestowanie w obce

papiery wartościowe czy w lokaty w innych bankach). Do gromadzenia w banku kapitału potrzebnego, aby realizować operacje czynne, wykorzystuje się operacje bierne (pasywne), które polegają na pozyskaniu kapitału w postaci wkładów i lokat na rachunkach oraz emisji papierów wartościowych (Krzyżkiewicz 2002: 63; Głuchowski, Szambelańczyk 2009: 247). Operacje pośredniczące (usługowe) zalicza się do operacji, które mają odbicie zarówno po stronie pasywnej, jak i aktywnej bilansu. Do takich usług zalicza się m.in. prowadzenie rachunków, wymianę walut, dokonywanie rozliczeń, prowadzenie punktów informacyjnych, wynajem skrytek czy usług doradczą. Banki mające zezwolenie NBP mają uprawnienia do przeprowadzania operacji dewizowych. Dokonują wtedy rozliczeń z zagranicznymi kontrahentami i zazwyczaj dzieje się tak za pośrednictwem banków korespondentów stale współpracujących z bankami polskimi (Cichorska, Znaniecka-Ekkert 2006: 41).

Bank, realizując cele w warunkach ryzyka, jest zmuszony do prowadzenia działań zmierzających do optymalizacji jego wpływu na wyniki finansowe. Szczególnie jest to widoczne w obszarze działalności kredytowej i realizowanej w związku z tą działalnością – polityką kredytową. Głównym celem działalności kredytowej banku jest prowadzenie działań i mechanizmów ograniczających ryzyko kredytowe nieodłącznie związane z działalnością kredytową.

2. Istota polityki kredytowej banku

Optymalizacja wpływu ryzyka kredytowego na wynik finansowy banku jest dokonywana na płaszczyźnie szeroko pojętej polityki kredytowej. „Polityka kredytowa banku obejmuje ogół założeń i procedur związanych z optymalizacją portfela kredytowego banku będącego sumą produktów kredytowych, mających zróżnicowaną pod względem ilościowym, jakościowym strukturę indywidualnego ryzyka kredytowego, wynikającego z zawartych indywidualnych umów kredytowych” (Krysiak i in. 2012: 28). Polityka kredytowa, rozumiana jako zbiór wytycznych działania banku, powinna przede wszystkim wyznaczać zadania i opisywać sposoby ich realizacji, formułować wskazówki i zalecenia dotyczące kredytowej działalności banku, wskazywać podmioty, które powinny ją realizować, przewidywać i określać monitoring zdarzeń oraz wyników prowadzonej działalności. Polityka stanowi więc zbiór narzędzi umożliwiających realizację działalności kredytowej. Najważniejsze wymagania i warunki stwarza system ustawodawczy, a podstawowe znaczenie mają postanowienia ustawy *Prawo bankowe* oraz przepisy wykonawcze. Wśród wielu norm i obowiązujących zasad postępowania w działalności kredytowej banków należy wyróżnić najważniejsze z nich, które określają:

- dopuszczalną koncentrację portfela kredytowego,
- podstawowe warunki związane z udzieleniem kredytu,
- sposoby oceny ryzyka bankowego związanego z udzieleniem kredytów,
- wymogi dotyczące umowy o udzielenie kredytu,
- monitorowanie realizacji kredytu i sytuacji kredytobiorcy,
- postępowanie banku w przypadku pogorszenia sytuacji kredytobiorcy i powstających opóźnień w realizacji umowy kredytowej,
- procedury postępowania przy udzielaniu kredytów członkom zarządu (Wszelaki 2013: 591–592).

Jednym z najważniejszych obszarów polityki kredytowej jest polityka kształtowania portfela kredytowego, która w praktyce polega na kształtowaniu składu kredytów, aby było to zgodne z polityką banku. Proces ten wymaga uwzględnienia wielu czynników, m.in. stwo-

rzenia systemu wyznaczającego postępowanie pracowników banku przy udzielaniu kredytów i wykonywaniu innych czynności bankowych. Wymaga to odpowiedniego szkolenia pracowników, co jest przez banki bardzo skrupulatnie przestrzegane i realizowane. Banki starają się koncentrować działalność kredytową na dziedzinach, w których dysponują odpowiednią kadrą profesjonalistów.

Działalność banku, podobnie jak każdego innego przedsiębiorstwa, jest oparta na właściwej polityce w zakresie gospodarowania aktywami i pasywami, czyli kształtowania optymalnej polityki bilansowej, aby struktura majątkowa była jak najbardziej opłacalna dla banku. Bank stara się tanio pozyskać pieniądze i zainwestować je w sposób najbardziej dochodowy, pamiętając jednak o ryzyku, jakie może wystąpić w tego rodzaju działalności. Rozpatrując aktywa jako całość, można stwierdzić że przeprowadzane przy ich użyciu operacje mają za zadanie przynosić zysk. Podstawowym kryterium oceny tych operacji jest więc ich dochodowość. Największe dochody przynosi działalność kredytowa, dlatego tak bardzo istotna jest właściwie skonstruowana i konsekwentnie realizowana polityka kredytowa (Dobosiewicz 2005: 184).

Właściwe sformułowanie zasad polityki kredytowej nie gwarantuje automatycznie powodzenia banku a także zlikwidowania ryzyka kredytowego. Od właściwości zasad polityki kredytowej i konsekwencji ich przestrzegania zależy w dużym stopniu stan portfela kredytowego. Przy wypracowywaniu polityki kredytowej banku zarząd banku dokonuje wyboru między następującymi strategiami postępowania względem ryzyka kredytowego:

- strategią konserwatywną,
- strategią kontrolowanego wzrostu ryzyka,
- strategią ofensywną (szerzej na ten temat: Turlej 1994; Mc Mullen 1997).

3. Obszary polityki kredytowej banku w kontekście ich wpływu na równowagę finansową banku

Operacje kredytowe mają istotne znaczenie dla banków, ponieważ przypada na nie bardzo często około połowy wszystkich aktywów bankowych. Prowadzenie przez bank odpowiedniej polityki w zakresie działalności kredytowej jest niezbędne do jego prawidłowego funkcjonowania oraz do zapewnienia stabilności na rynku. Współczesne banki opierają działalność kredytową nie tyle na kwestiach związanych z tworzeniem nowych produktów kredytowych i świadczeniem nowych usług, ile na technice ich sprzedaży. Bank, chcąc zaistnieć na rynku finansowym, musi opracować ofertę kredytową tak, aby odpowiadała oczekiwaniom klienta i równocześnie gwarantowała realizację własnych celów (bezpieczeństwa środków finansowych, maksymalizacji wyników finansowych, minimalizacji ryzyka kredytowego).

Wolumen kredytów i dalsza perspektywa wzrostu akcji kredytowej są uzależnione przede wszystkim od zasobów będących w dyspozycji banku. Jest to czynnik limitujący akcję kredytową ze względu na strukturę ilościową i jakościową depozytów (zasobów obcych) oraz ze względu na wielkość kapitału banku (zasobów własnych). Rozwój akcji kredytowej w głównej mierze zależy od powodzenia akcji depozytowej w banku – jeżeli stopa wzrostu kredytów jest wyższa od stopy wzrostu depozytów, pojawiają się ograniczenia płynności. Poza tym dająca się utrzymać stopa wzrostu kredytów nie zależy tylko od rozwoju depozytów banku, lecz także od ich cech jakościowych – kompozycji różnych segmentów klientów, formy technicznej wkładów, klasy terminów. Wszystko to wpływa na łączny stopień stabil-

ności depozytów i ukształtowanie wolumenu wpływów zgodnego z warunkami równowagi finansowej i rentownością banku (Bogacka-Kisiel 1998: 214–215).

Do obszarów polityki kredytowej, które wpływają na równowagę finansową banku należą:

1. Analiza czynników zewnętrznych i wewnętrznych wpływających na rozmiary aktywności kredytowej i kształtowanie struktury portfela kredytowego.
2. Określenie kryteriów podejmowania decyzji kredytowych.

Analiza czynników zewnętrznych i wewnętrznych wpływających na rozmiary aktywności kredytowej jest traktowana jako podstawa dla kształtowania równowagi finansowej banku. Główną zasadą komponowania struktury (portfela) kredytów według różnych wariantów i kryteriów jest ograniczenie ryzyka, co sugeruje dywersyfikowanie ryzyka poprzez zróżnicowanie decyzji kredytowych. Można to uzyskać poprzez:

- zróżnicowanie operacji w poszczególnych sektorach gospodarki, grupach klientów i obszarach geograficznych;
- wprowadzenie limitów zaangażowania.

Bardzo duże znaczenie w przygotowywaniu oferty kredytowej ma segmentacja klientów. Umożliwia skonstruowanie produktu w ten sposób, aby spełniał wszystkie oczekiwania i wymagania klienta zakwalifikowanego do danego segmentu, a można to uczynić tylko dzięki znajomości rynku.

Skoncentrowanie kredytów w jednym sektorze gospodarki jest ryzykowne zarówno z ekonomicznego, jak i finansowego punktu widzenia. Pogorszenie koniunktury w sektorze, w którym zostały skupione kredyty, spowodowałoby bowiem pogorszenie warunków rentowności banku. Zatem dywersyfikacja kredytów w różnych sektorach ogranicza możliwości zaistnienia ryzyka i minimalizuje ich skutki dla banku, jeżeli tylko między poszczególnymi sektorami nie zachodzą powiązania ekonomiczno-finansowe czy handlowe.

„Stopień zróżnicowania operacji kredytowych i związana z nimi skala ryzyka ekonomicznego i finansowego banku odzwierciedlają dokładniej decyzje dotyczące skali zaangażowania wobec poszczególnych sektorów czy grup przedsiębiorstw. Konsekwentny i równomierny podział kredytów pomiędzy przedsiębiorstwa działające w różnych branżach i sektorach lub na różnych obszarach zwiększa – pod warunkiem jednak uwzględnienia struktury sektorów i obszarów geograficznych, zwłaszcza liczby przedsiębiorstw i relatywnej ich wielkości, stopnia koncentracji działalności, relacji współzależności procesów produkcyjnych – możliwość zredukowania ryzyka ekonomicznego i finansowego wynikającego ze zróżnicowania terytorialnego i geograficznego. W ten sposób unika się bezpośredniego i natychmiastowego wpływu sytuacji ekonomicznej i finansowej kredytobiorców na równowagę ekonomiczną i finansową banku” (Bogacka-Kisiel 1998: 216). Wielkość górnej granicy limitów zaangażowania może być ustalona w relacji do środków własnych banku oraz zmieniana w zależności od skłonności banku do ryzyka, a zależy również od limitów ustalanych przez organy nadzoru nad bankami.

Decyzje kredytowe są różnicowane w zależności od rodzaju kredytu, warunków prawnych jego udzielania, praw i obowiązków stron, sposobu wykorzystania kredytu, formy zabezpieczenia, terminów spłat, opłat i prowizji, warunków oprocentowania. Z tego punktu widzenia każdy kredyt stanowi odrębną konfigurację warunków, które pozwalają oddzielić go od innych kredytów. Decyzje banku dotyczące różnicowania formy technicznej udzielanych kredytów zależą od preferencji wyrażanych przez klientów, a także od decyzji banku związanych z dopuszczalną skalą ryzyka każdej operacji kredytowej, możliwością jego kontrolowania i ewentualnego przerwania na inne podmioty w razie niewypłacalności kredytobiorcy.

Określenie kryteriów podejmowania decyzji kredytowych wymaga opracowania procedur weryfikacji zdolności do spłaty kredytu wraz z odsetkami przez kredytobiorcę. Decyzje o przyjęciu lub odrzuceniu różnych wniosków o kredyt odzwierciedlają następujące elementy polityki kredytowej banku:

- określenie kryteriów i metodologii oceny zdolności kredytowej;
- wyznaczenie relacji między kryteriami oceny wiarygodności kredytobiorców a polityką kredytową (dopuszczalny potencjał ryzyka);
- zintegrowanie polityki kredytowej banku i metodologii oceny zdolności kredytowej klientów ubiegających się o kredyt (Bogacka-Kisiel 1998: 218).

Jednym z najważniejszych elementów wpływających na wynik finansowy banku jest spłacalność kredytów i banki bardzo intensywnie koncentrują się na jej zwiększeniu. Jest to podstawy cel złożonych i pracochlonych procedur kredytowych, który bank osiąga poprzez eliminację niechcianych klientów kolejnych etapach procedur (tzw. selekcja) oraz podział klientów na segmenty, ponieważ do każdego z nich prowadzona jest inna polityka kredytowa (Dobosiewicz 2005: 215). Taki podział ma zasadnicze znaczenie zwłaszcza w większości kredytów dla podmiotów gospodarczych. W badaniu sytuacji klienta indywidualnego bardzo duże znaczenie odgrywa Biuro Informacji Kredytowej (BIK). Informacja z BIK stanowi jeden z podstawowych elementów oceny klienta. Biuro Informacji Kredytowej gromadzi, przetwarza i udostępnia bankom i instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów informacje o kredytobiorcach (Dobosiewicz 2007: 32).

Dla kształtowania równowagi finansowej banku w ramach realizacji polityki kredytowej najważniejsze znaczenie ma przestrzeganie ustalonych procedur kredytowych, które obejmują najczęściej:

- wypełnienie wniosku kredytowego;
- uzupełnienie wniosku załącznikami;
- weryfikację dokumentacji kredytowej (w tym weryfikację zabezpieczeń);
- inspekcję kredytową (zakładu pracy i podstawowych zabezpieczeń);
- ocenę zdolności kredytowej;
- ocenę dokumentacji i wniosków inspektora kredytowego;
- opracowanie umowy kredytowej;
- monitoring kredytu.

Podstawą do pojęcia decyzji przez bank w zakresie z udzielaniem kredytu jest zbadanie zdolności (wiarygodności) kredytowej podmiotu mające na celu analizę, czy sytuacja ekonomiczna i finansowa gwarantuje spłatę kredytu w terminie wraz z odsetkami i innymi kosztami oraz czy bank powinien udzielić kredytu, czy nie. Przede wszystkim zaś bank sprawdza zdolność prawną kredytobiorcy do zaciągania kredytów. W świetle obowiązującego prawa bankowego bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej (Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe: art. 70.1). Metodologia oceny zdolności kredytowej stanowi istotny element polityki kredytowej banku. Istotne znaczenie dla banku mają jednak zarówno metody, których celem jest zmniejszenie ryzyka występującego przy udzielaniu każdego pojedynczego kredytu, jak i te, które mają na celu ograniczanie ryzyka łącznego. Wśród metod oceny zdolności kredytowej wyróżnia się metodę segmentacyjną lub punktową (ratingowa, credit-scoring) (Borys 1996: 80). Wybór metody jest sprawą indywidualną każdego banku, choć musi się on liczyć z możliwościami jej stosowania oraz możliwościami uzyskania danych od wnioskodawcy. Na uwagę zasługuje praktyka porównywania danych zebranych o kliencie z wielkościami przeciętnymi lub uzyskiwanymi w danej branży.

Po uzyskaniu informacji o zdolności kredytowej klienta, ważne jest także przeanalizowanie warunków finansowych, na jakich ma zostać udzielony kredyt. Do ustalenia kosztu kredytu banki biorą pod uwagę dwa czynniki:

- czynniki zewnętrzne, takie jak zmiany wysokości stóp procentowych na rynku, polityka kontrahentów, wysokość inflacji, koniunktura, polityka Rady Polityki Pieniężnej;
- ryzyko związane z konkretnym klientem lub grupą klientów.

Wysokość oprocentowania i innych składników kosztu kredytu jest ograniczona przede wszystkim przez konkurencję ze strony innych banków, jednak główne znaczenie ma również okres kredytowania, ocena sytuacji finansowej oraz jakość zabezpieczeń prawnych kredytu (Dobosiewicz 2007: 67). „Oprocentowanie kredytu musi przewyższać koszt pozyskania środków będących źródłem kredytu, zaś przychód z prowizji powinien pokrywać pozostałe koszty związane z jego udzieleniem” (Capiga i in. 2005: 130).

„W celu zabezpieczenia swoich wierzytelności bank nie ogranicza się tylko do oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy, ale ma prawo żądać zabezpieczenia przewidzianego w kodeksie cywilnym i prawie wekslowym oraz zwyczajami przyjętymi w obrocie krajowym i zagranicznym” (Capiga i in. 2005: 222). Zabezpieczenia mogą być ustanowione zarówno przez kredytobiorcę, jak i przez osobę trzecią i powinny zapewnić bankowi ochronę przez niespłacalnością. Bankom w zakresie wyboru prawnych form zabezpieczeń przysługuje pełna swoboda. Mogą stosować jedną lub kilka form zabezpieczeń w zależności od oceny ryzyka kredytowego. Banki mogą przyjmować zabezpieczenia przed udzieleniem kredytu, a także w okresie kredytowania, jeśli sytuacja kredytobiorcy zmieni się i pojawi się ryzyko spłaty kredytu. Zabezpieczenia można podzielić na dwie podstawowe grupy, które różnią się zakresem odpowiedzialności majątkowej – osobiste i rzeczowe. Przy wyborze formy zabezpieczenia bank bierze pod uwagę: rodzaj i wysokość wierzytelności, termin spłaty długu, status prawny dłużnika, jego sytuację ekonomiczno-finansową, typowe oraz indywidualne ryzyko, cechy danego zabezpieczenia, przewidywany nakład pracy banku, realną możliwość zaspokojenia roszczeń banku w możliwie najkrótszym czasie z przyjętego zabezpieczenia (Grzywacz 2002: 132).

Sformułowanie „perfekcyjnej” polityki kredytowej powinno być strategicznym celem każdego banku, gdyż to ona kształtuje równowagę finansową banku. „Perfekcyjna” polityka kredytowa powinna obejmować następujące zagadnienia:

- określenie obszarów działalności kredytowej banku oraz rodzajów klientów obsługiwanych przez bank;
- uszczegółowienie funkcji komitetów kredytowych, obowiązków inspektorów kredytowych oraz instrukcji i regulaminów kredytowania;
- ustalenie metodyki oceny zdolności kredytowej oraz metodyki w zakresie prawnych zabezpieczeń kredytów;
- ustalenie kompetencji decyzyjnych przy udzielaniu kredytów;
- ustalenie zasad monitorowania kredytobiorców;
- ustalenie zasad tworzenia rezerw celowych/odpisów z tytułu utraty wartości należności kredytowych;
- ustalenie trybu nadzorowania działalności kredytowej.

Podsumowanie

Przedstawione rozważania wskazują, że obszary polityki kredytowej mają większy lub mniejszy wpływ na kształtowanie wyniku finansowego banku, zatem aby realizowana polityka kredytowa była skutecznym narzędziem w optymalizacji rezultatów finansowych, musi być perfekcyjnie skonstruowana, a następnie równie perfekcyjnie realizowana, m.in. przez pion kredytowy. Sformułowanie „perfekcyjnej” polityki kredytowej powinno być strategicznym celem każdego zarządu banku, gdyż nie tylko przyczynia się do utrzymywania dobrych relacji z klientami, lecz także ma wpływ na zachowanie równowagi finansowej banku. Każdy z aspektów polityki kredytowej jest zależny od wielu czynników, jednak nawet najlepsza polityka kredytowa nie będzie prawidłowo realizowana bez profesjonalnych pracowników banku. Bardzo istotne znaczenie w strategicznym planowaniu działalności kredytowej banku ma analiza własnej struktury produktowej, jak również odpowiednie rozpoznanie rynku. Należy ponadto mieć na uwadze ograniczenia wynikające z istniejących limitów zaangażowania w banku, a przede wszystkim najważniejsze znaczenie ma przestrzeganie ustalonych procedur kredytowych. Wszystkie te działania nie gwarantują jednak w stu procentach osiągnięcia optymalnego wyniku finansowego z uwagi na istniejące ryzyko kredytowe.

Literatura

- Bogacka-Kisiel E. (red.) (1998), *Podstawy zarządzania finansami banku komercyjnego*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław.
- Borys G. (1996), *Zarządzanie ryzykiem kredytowym w banku*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Capiga M., Harasim J., Szustak G. (2005), *Finanse banków*, SKwP, Warszawa.
- Cichorska J., Znaniecka-Ekkert J. (2006), *Działalność depozytowa banków komercyjnych*, Wyższa Szkoła Bankowości i Finansów w Katowicach, Katowice.
- Dobosiewicz Z. (2005), *Bankowość*, PWE, Warszawa.
- Dobosiewicz Z. (2007), *Kredyty i gwarancje bankowe*, PWE, Warszawa.
- Głuchowski, Szambelańczyk J. (2009), *Bankowość Podręcznik dla studentów*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, Poznań.
- Grzywacz J. (2002), *System bankowy, kredyty i rozliczenia, ryzyko i ocena banku, marketing*, Difin, Warszawa.
- Jaworski W.L., Zawadzka Z. (2002), *Bankowość. Podręcznik akademicki*, Poltext, Warszawa.
- Jaworski W.L., Zawadzka Z. (2003), *Bankowość. Zagadnienia podstawowe*, Poltext, Warszawa.
- Krysiak A., Staniszevska A., Wiatr M. (2012), *Zarządzanie portfelem kredytowym banku*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.
- Krzyżkiewicz Z. (2002), *Podręcznik do nauki bankowości*, Biblioteka Menadżera i Bankowca, Warszawa.
- Mc Mullen J.M. (1997), *Ocena jakości aktywów III*, „Bank” nr 8.
- Turlej J. (1994), *Strategia i taktyka zarządzania ryzykiem kredytowym*, „Bank i kredyty” nr 10.
- Ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe, DzU 1997, nr 140, poz. 939, z późn. zm.
- Wszelaki A. (2013), *Zarządzanie ryzykiem kredytowym banku poprzez realizację polityki kredytowej*, w: *Zarządzanie finansami. Wycena przedsiębiorstw, Zarządzanie wartością, Zarządzanie ryzykiem*, red. D. Zarzecki, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin.

**AREAS OF THE CREDIT POLICY SHAPING THE CASH BALANCE OF THE BANK –
SELECTED PROBLEMS**

Abstract: At every bank creating the document concerning the credit policy carried out is principal setting every management board of the bank. The credit policy is usually understood as the set of guidelines of the functioning of the bank and should above all: to assign a task and to describe manners of their realization, to formulate hints and recommendations concerning credit activity of the bank, as well as to appoint entities which should carry her out, to determine the monitoring of events as well as results of conducted activity. Indicating areas of the credit policy of the bank, shaping the cash balance of the bank is a purpose of the article. In the article they used domestic literature was used from this scope, including scientific papers and legal documents. An analysis method was used. The article is an attempt of the answer to a question, what areas of the credit policy are transferring themselves into financial results achieved by the bank. The credit policy is always shaped in the individual way by every bank and is adapted for operating possibilities of the bank, so indicating in the article areas to which one should pay special attention at her forming/realization, is valuable.

Keywords: credit policy, areas of the credit policy, bank, credit

Translated by Aneta Wszelaki

